

Nr 24.

Av herr **Thorell m. fl.**, *angående användning för visst ändamål av för arbetslöshetsunderstöd anslagna medel.*

Arbetslösheten är en fruktansvärt tung börda för envar, som drabbas därav. Från en sida sett är ju arbetslösheten värst för familjeförsörjarna, som ha hustrur och barn att tänka på. Ser man saken från en annan sida, torde däremot vad man brukar att benämna ungdomsarbetslösheten vara den betänkligaste.

Det är ju en känd och för övrigt självklar sak att en längre tids arbetslöshet måste verka själsligt deprimerande och på mindre motståndskraftiga naturer rent av demoraliserande.

De i livets strider ännu icke härdade ungdomarna, särskilt den manliga ungdomen, äro givetvis mest utsatta för sådana fördärliga verkningar av arbetslösheten. Att se alla sina ljusa förhoppningar på livet grusade redan i ungdomen, att icke kunna se sig någon råd att slippa ligga fattiga föräldrar till last eller några framtida möjligheter till utkomst och det egna hemmet, sådant är ägnat att knäcka även våra dagars för sin spänstighet berömda ungdom.

Naturligtvis är den vuxna ungdomen också inbegripen i de åtgärder, som vidtagas eller skola vidtagas för att hjälpa de arbetslösa i allmänhet, men det kan starkt sättas ifråga, om icke alldeles särskilda åtgärder borde vidtagas mot ungdomsarbetslösheten. Behovet därav torde ingen kunna motsäga, men däremot finner man det kanske hopplöst att söka lösa denna uppgift.

Det finnes emellertid ett område, där behovet av särskilt ungdomlig arbetskraft är avsevärt stort men icke kan fyllas på grund av bristande ekonomisk bärkraft av dem, som skulle bliva arbetsgivare. Det finns i vårt land många tusentals små jordbrukarhem, där behovet av en ung arbetskraft är trängande, där familjefadern är gammal eller av sjukdom försvagad och där en orimligt stor arbetsbörda lägges på hustrun, som kanske också är för tidigt bruten av tungt arbete. Men det finns inga möjligheter för dem att under nuvarande konjunkturer för jordbruket hålla sig med en avlönad arbetskraft. De kontanta inkomster, som sådana småbruk, ja för resten ganska långt uppåt storleksskalan, kunna inbringa med de nuvarande priserna på jordbruksprodukter, räcka knappast till skuldrän-

tor och skatter, men absolut icke till någon än så nödvändig lejd arbetskraft. Däremot skulle det gå för sig även för många sådana små jordbrukshem att underhålla en ung arbetare med kost och logi, tvätt och annat, som hör till naturaunderhållet.

I städer och industrisamhällen och även på rena landsbygden gå massor av 17—20 års ynglingar arbetslösa och ligga antingen samhället eller sina föräldrar till last och, det allra värsta, vänja sig kanske vid dagdrivarliv. Många av dessa skulle säkerligen mot en ganska måttlig kontant lön gärna taga tjänst i något arbetskraft behövande jordbrukarhem. Men de måste naturligtvis också ha någon kontant lön, så att de kunde nödtorftigt kläda sig och få något över till nöjen och förströelser.

Att en sådan lön, betalad av arbetslöshetsmedel, måste bli skäligen knappt tilltagen, faller av sig självt, då de unga männen eller ynglingarna, som sålunda placerades, närmast vore att betrakta som ett slags stipendiater, som erhållit ett litet statsstipendium för att sätta sig in i jordbruksgörsmål för den händelse de framtida ekonomiska förhållandena i landet göra det nödvändigt att överföra en del av industribefolkningen till jordbruket, som, om industrin inte kan åter komma igång i sin förra utsträckning, är sista och enda resursen.

En sådan anordning, som den här satts ifråga, skulle säkerligen bli både bättre och billigare för staten än kontantunderstöd och framför allt skulle den kunna rädda många ynglingar från den demoralisation och de lidanden ungdomsarbetslösheten medför.

Naturligtvis möter denna lösning av frågan liksom alla andra, som kunna framläggas, invändningar och svårigheter. Bland annat kan det ju befaras, att om en arbetslös yngling från städerna eller industriorterna placerades vid ett jordbruk, en jordbruksarbetare i stället skulle bli arbetslös, och att arbetsgivare skulle söka missbruka anordningen till att skaffa sig arbetskraft för bara kost och logi eller till att pressa ner lönerna för de verkliga lantarbetarna.

Sådant kunde emellertid med ganska stor lätthet förekommas. Endast de jordbrukare, som kunde visa, att de under de närmast föregående åren icke haft någon lejd arbetare i sin tjänst, eller att de ville tillöka sin vanliga lejda arbetskraft, och att deras ekonomiska ställning är sådan, att de icke heller rimligtvis kunna anställa någon avlönad, skulle kunna få här ifrågasatta »stipendiater» placerade hos sig. Kontrollen i detta fall vore det ju ganska lätt för kommunernas arbetslöshetskommittéer eller andra kommunala organ att utöva.

På grund av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga arbetslöshetskommissionen eller annan myndighet att i den ut-

sträckning, som kan finnas lämpligt ifråga om arbetslös ungdom, som annars på annat sätt skulle bli föremål för det allmännas omvårdnad, använda för arbetslöshetsunderstöd anslagna medel till att utbetala måttliga kontanta löner åt bevisligen arbetslösa ynglingar, vilka kunna vara villiga att antaga tjänst å mindre jordbruk, som äro i behov av arbetskraft, men vilkas ägares ekonomiska ställning icke möjliggör utbetalande av kontanta löner utöver kost och logi.

Stockholm den 17 januari 1933.

E. Thorell.

T. V. Lundell.

Eric Hansson.

Gust. Liedberg.

Josef Hagman.

Rikard Westerdahl.

Ernst V. Olsson.

R. Lundquist
i Rotebro.

John Gustafsson
i Välsnäs.
